

Kuntaliiton lausunto pelastustoimen strategia 2025 -luonnoksesta

Sisäministeriö on pyytänyt Kuntaliitolta lausuntoa luonnoksesta pelastustoimen vuoteen 2025 tähtäävästä strategiasta. Kuntaliitolla on ollut tilaisuus osallistua strategian valmisteluun ja näkemyksiämme on kuultu valmistelun aikana. Lausunossamme nostamme esille ne teemat, joissa mielestämme on vielä tarvetta lisäpohdintaan sekä tarkennuksiin.

Toiminta-ajatus (dia 2)

Kuntaliitto esittää toiminta-ajatukseen sisältyvän toiminnan parantamisen yhdeksi elementiksi pelastustoiminnan suorituskyvyn kehittämistä (dian listauksen toiseksi kohdaksi *kehittämällä pelastustoiminnan suorituskykyä*). Perusteena on, että luonnoksen kirjaus *vastamalla pelastustoiminnasta* ei tuo mitään sellaista sisältöä toiminta-ajatukseen, joka ei olisi jo lain tasolla määritetty.

Pelastustoimen visio 2025 (diat 3 ja 7)

Kuntaliitto pitää erikoisena, että strategiassa visio on sama kuin kansalliset tavoitteet. Perustellumpaa olisi ollut luoda kaksi strategista tarkastelutasoa, jolloin kuvauksessa olisi päästy syvemmälle tarvittavien toimenpiteiden ja roolien määrittelyssä. Strategiassa ei esimerkiksi oteta kantaa palvelurakenteen muutokseen linjaamalla pelastustoimen turvallisuus- ja varautumispalvelujen tuottamisen sekä kunta- että maakuntatasoisina jatkossakin pelastustoimen keskeisiin tehtäviin.

Näkemyksemme mukaan dian 3 kohta 6, jossa on liitetty yhteen toimintamenetelmien kehittäminen sekä henkilöstön hyvinvointi on keinotekoinen. Molemmille asioilla olisi perusteltua varata oma kohtansa strategiassa. Ko. kohtaa tarkentavassa diassa 13 jää epäselväksi, noudattaako pelastustoimi ns. 0-visiota toimialan ohjenuorana, vai viittaako nolla tapaturmaa vain henkilöstölle sattuvien tapaturmien määrään. Myöskään TEAS-menetelmän kirjaaminen strategiaan nimenä ei mielestämme ole perusteltua.

Palvelut on järjestetty laadukkaasti, kustannustehokkaasti ja yhdenmukaisesti (dia 8)

Luonnoksen tässä kohdassa ministeriön roolia toimialalla kuvataan vahvaksi valtakunnalliseksi johtajaksi ja pelastuslaitosten roolia toimialan vahvaksi maakunnalliseksi johtajaksi. Kuntaliiton näkemyksen mukaan kuitenkin erityisesti ylitoimialarajojen yltyvä vaikutusmahdollisuus tuottaisi suurinta lisäarvoa yhteiskunnalle. Pelastuslaitoksille on jo kehittynyt merkittävä rooli kunnallisena asiantuntijaviranomaisena, jolla on riittävää osaamista ja halua palvella aluettaan turvallisuuteen liittyvissä asioissa laaja-alaisesti. Foorumeina tässä työssä ovat olleet esimerkiksi turvallisuussuunnittelun ja valmiussuunnittelun ohjausryhmät sekä moninaiset muut yhteistyöhankkeet. Vastaavalla tavalla sisäministeriön tulisi pystyä laajentamaan mandaattiaan ja profiloitumaan pelastustoimen omia kysymyksiä laajemmin osaksi yhteiskunnan turvallisuusviranomaisten korkeimman tason yhteistyöverkostoa. Muutos tässä edellyttää määrätietoista ja linjakasta johtamista sekä osaamisen syventämistä. Yksinkertaisin tapa vahvistaa ministeriötä on pelastuslaitosten osaamisen hyödyntäminen aiempaa voimakkaammin. Tällöin on mahdollista saavuttaa yksiääninen ja yhteinen pelastustoimi, joka on edellytys strategian tavoitteiden toteutumiselle.

Kuntaliitto esittää turvallisuusviestintää ja omatoimintavarautumista määrittävien dioiden (diat 10 ja 11) uudelleen jäsentämistä. Omatoimisen varautumisen suhteen on oleellista voimistaa riskintuottajan ymmärrystä, vastuuta ja osaamista, ja tässä työssä tulee mukana olla koko pelastustoimen palvelukokonaisuus. Omatoimisen varautumisen tukeminen tai onnettomuuksien ehkäiseminen eivät siis ole vain viestintää. Turvallisuusviestintä tulisi sijoittaa ennaltaehkäisytöön viitekehykseen, jossa oleellista on työn vaikuttavuuden kehittäminen.

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua ja osallistuu jatkossakin mielellään pelastustoimen strategiatyöhön.

SUOMEN KUNTALIITTO

Ritva Laine
johtaja,
alueet- ja yhdyskunnat

Vesa-Pekka Tervo
pelastustoimen kehittämisspäällikkö

TIEDOKSI Kuntaliiton kirjaamo